

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO-4101-21-03/2012
P/12/178

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/12/178 – Utrzymanie terenów nieruchomości gruntowych w aspekcie walorów krajobrazowych i estetycznych
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
<i>Kontroler</i>	Klaudia Dziamska, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 82331 z dnia 22 sierpnia 2012 r.
<i>Jednostka kontrolowana</i>	PKP S.A. Oddział Dworce Kolejowe, Rejon Dworce Kolejowe w Poznaniu, ul. Dworcowa 1, 61-801 Poznań
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Tomasz Nowak, dyrektor Rejonu Dworców Kolejowych w Poznaniu

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność PKP S.A. Rejon Dworców Kolejowych w Poznaniu (RDK w Poznaniu lub Rejon) w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 30 września 2012 r. w obszarze zagospodarowania i utrzymania administrowanych terenów, przestrzegania zasad i warunków ich zagospodarowania i utrzymania. Negatywnie natomiast Najwyższa Izba Kontroli ocenia działalność RDK w Poznaniu w obszarze organizacji prac porządkowych, zlecanych podmiotom zewnętrznym.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Rejon utrzymywał porządek i czystość w objętych kontrolą dworcach. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły wyglądu budynków dworców kolejowych w Krzyżu Wlkp., Pile, Kaliszu, Lednogórze, Gnieźnie oraz terenów otaczających budynki dworca w Gnieźnie i Lednogórze. Rejon nie dysponował odrębnymi zasadami utrzymania czystości i porządku. Rejon podejmował działania w celu utrzymania czystości i porządku na administrowanych dworcach kolejowych, poprzez zlecanie usług w tym zakresie podmiotom zewnętrznym. W zawartych umowach i zleceniach Rejon zagwarantował sobie prawo kontroli jakości wykonanych prac oraz ustalono system kar umownych. Wykonywane, przez zarządców grup dworców, kontrole nie w każdym przypadku były dokumentowane. Skargi dotyczące utrzymania czystości na dworcach kolejowych były rozpatrywane po terminie ustalonym przez Dyrektora Oddziału w Warszawie. RDK w Poznaniu udzielał zamówień z wolnej ręki, pomimo braku przesłanek do zastosowania tego trybu, określonych w art. 67 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych². W 2011 r. Rejon w zakresie utrzymania czystości przestrzeni publicznych na wszystkich administrowanych dworcach udzielił 579 zamówień z wolnej ręki, o łącznej wartości 757.704,15 zł oraz w 2012 r. (do 31 sierpnia) 167 zamówień z wolnej ręki o łącznej wartości 941.467,18 zł. Ponadto RDK udzielił trzech zamówień z wolnej ręki, o łącznej wartości 31.445,88 zł na czas nieoznaczony.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² DzU z 2010 r. Nr 113 poz. 759 j.t., dalej pzp,

1. Stan zagospodarowania i utrzymania terenów administrowanych

Opis stanu faktycznego

Stosownie do postanowień uchwały Zarządu PKP S.A. Nr 821 z dnia 25 października 2010 r. od dnia 1 grudnia 2010 r. RDK w Poznaniu przejął od Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami 190 nieruchomości. Na podstawie Decyzji Nr 2 Dyrektora PKP S.A. z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie podziału rejonów dworców kolejowych na grupy dworców wraz z aneksem Nr 1 z dnia 6 lipca 2012 r. RDK w Poznaniu obejmuje 16 następujących grup dworców: poznańską, poznańsko-notecką, ostrowską, jarocińską, leszczyńską gnieźnieńsko-nowotomyską, konińską, pilską, zielonogórską, gorzowską, koszalińską, białogardzką, starogardzką, zachodniopomorską, szczecińską, zbąszynecką. W ramach tych grup Rejon zarządza 206 dworcami kolejowymi, w tym na terenie województwa wielkopolskiego 107 dworcami.

[Dowód: akta kontroli str. 115-189; 535-536]

Na terenie województwa wielkopolskiego kontrolą objęto dworce kolejowe (wewnątrz i zewnątrz), w dziesięciu miejscowościach: Krzyżu Wlkp., Pile, Kaliszu, Ostrowie Wlkp., Lesznie, Gnieźnie, Lednogórze, Miłosławiu, Koninie i Poznaniu (Dworzec Główny, Zachodni, Letni, Zintegrowane Centrum Komunikacji –ZCK).

[Dowód: akta kontroli str. 212]

Wewnątrz budynków dworców kolejowych obejmujących hol, kasy biletowe i poczekalnie w: Krzyżu Wlkp., Pile, Lesznie, Ostrowie Wlkp., Kaliszu, Gnieźnie i Koninie zachowano czystość i porządek. Tereny wokół dworców kolejowych w Pile, Lesznie, Ostrowie Wlkp., Dworzec Letni w Poznaniu i Koninie były utrzymane w ładzie i porządku. Wygląd obiektów małej architektury w dniu oględzin w: Krzyżu Wlkp., Pile, Lesznie, Ostrowie Wlkp., Poznaniu (Dworzec Główny, Zachodni, Letni i ZCK) i Koninie nie budził zastrzeżeń estetycznych. W holu dworców w Poznaniu umieszczono reklamy i informacje graficzne dla pasażerów o jednakowych wymiarach i stylistyce. Wyremontowano dworzec w Lesznie, Ostrowie Wlkp., Poznaniu (Dworzec Letni), odnowiono toaletę w Krzyżu Wlkp., elewację w Koninie, odmalowano ściany w holu dworca w Miłosławiu oraz wybudowano ZCK w Poznaniu.

[Dowód: akta kontroli str. 213-251]

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono, że spośród objętych kontrolą dworców w 10 miejscowościach, budynki dworców w siedmiu z nich wymagały przywrócenia estetycznego wyglądu i odświeżenia tj. w: Krzyżu Wlkp., Pile, Kaliszu, Lednogórze, Gnieźnie, Poznaniu - Dworzec Główny, Zachodni oraz w Miłosławiu.

1. W Krzyżu Wlkp. cała elewacja budynku była zniszczona. Na powierzchni około 70% ścianach zewnętrznych odpadła farba, a na około 10% odpadł tynk. Na pozostałych ścianach stwierdzono zabrudzenia; ślady po szyldach, zacieki i graffiti.

2. W Pile cała elewacja budynku dworca była zniszczona. Farba na elewacji zewnętrznej była wypłowiała, w około 50% warstwa farby odpadła od ścian zewnętrznych.

3. W Kaliszu elewacja frontowa był brudna a kolor wypłowiała. Szczyty budynków od strony peronów były przybrudzone i pokryte licznymi napisami graffiti (w około 50%). Toalety były utrzymane w czystości, ale ich stan wymagał odnowienia.

4. W Lednogórze na dwóch płytach ochraniających okna, były widoczne dwa napisy graffiti. Na całym terenie wokół budynku dworca stwierdzono liczne niewykształcone rośliny.

5. W Gnieźnie trawnik przed dworcem był zaśmiecony. Cała elewacja budynku była brudna i wymagająca odświeżenia. Toalety wymagały odnowienia.

6. Tereny wokół dworca w Miłosławiu były zaniedbane – niewykoszona roślinność (około 50 cm). Wygląd całego budynku (elewacja) wskazywał na potrzebę gruntownego odnowienia. W poczekalni dworca kosz na śmieci nie był opróżniony, a podłoga była brudna.

7. Elewacja budynku dworca Zachodniego i Głównego w Poznaniu była zniszczona i brudna z widocznymi zaciekami oraz napisami graffiti.

[Dowód: akta kontroli str. 213-251]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Zasady i warunki zagospodarowania i utrzymania obszarów przestrzeni publicznej oraz sposób ich wdrażania

Opis stanu
faktycznego

2.1 Zasady i warunki zagospodarowania i utrzymania terenów kolejowych

W 2011 r. RDK w Poznaniu nie opracowano jednolitych zasad i warunków zagospodarowania i utrzymania nieruchomości. RDK w 2012 r. otrzymał z PKP S.A Oddział Dworce Kolejowe w Warszawie „Księgę standardów utrzymania czystości dworców kolejowych - zasady wyboru usługodawcy i jego kontroli”, (opracowane przez Polską Izbę Gospodarczą), które miały obowiązywać w przeprowadzanych postępowaniach przetargowych. W dokumencie tym określono technologię utrzymania czystości na dworcach kolejowych, standardy utrzymania czystości i sposobu ich kontroli oraz wzór specyfikacji istotnych warunków zamówienia (SIWZ) i umowy o zamówienie publiczne. W odpowiedzi na pytanie o termin wprowadzenia w życie powyższej regulacji, Tomasz Nowak Dyrektor RDK w Poznaniu stwierdził, że informację o próbach opracowania standardów czystości uzyskał w styczniu 2012 r. RDK w Poznaniu. W dniu 13 lutego 2012 r., w odpowiedzi na prośbę o akceptację i uzyskanie zgody na przeprowadzenie procedury przetargowej w zakresie utrzymania czystości na dworcach kolejowych, otrzymał informację o niezgodności przesłanego SIWZ z opracowanymi standardami przez Polską Izbę Gospodarczą. W dniach od 26 do 27 marca 2012 r. w siedzibie Oddziału Dworce Kolejowe w Warszawie przeprowadzono szkolenie dotyczące „Księgi standardów (...)”. Zarząd PKP S.A. nie określił początkowej daty obowiązywania „Księgi standardów (...)”.

[Dowód: akta kontroli str. 190-193; 737;739]

W okresie od 1 stycznia 2011 r. obowiązywały następujące umowy o utrzymanie czystości na terenach dworców administrowanych przez RDK w Poznaniu, dotyczące obiektów objętych kontrolą:

- nr DR4ta-620-238/2010 z dnia 1 września 2010 r. (Gniezno), obowiązująca do dnia 31 sierpnia 2012 r.,
- nr DR4ta-620-311/2010 z dnia 6 grudnia 2010 r. (Leszno), obowiązująca do dnia 31 marca 2011 r.,
- nr DR4ta-620-241/2010 z dnia 1 września 2010 r. (Piła Główna), obowiązująca do 31 sierpnia 2012 r.,

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

- nr 620-240/2010 z dnia 1 września 2010 r. (Ostrowów Wlkp.), obowiązująca do 31 sierpnia 2012 r.,
- nr DR4ta-620-236/2010 z 1 września 2010 r. (Poznań Główny), obowiązująca do 31 sierpnia 2012 r.,
- nr DR4ta-620-239/2010 z dnia 1 września 2010 r. (Konin), obowiązująca do dnia 31 sierpnia 2012 r.,
- nr DR4pa-620-236/2012 z dnia 29 maja 2012 r. (Zintegrowane Centrum Komunikacji Poznań Główny), obowiązująca do dnia 28 sierpnia 2012 r.

Załącznikami do umów z podmiotami zewnętrznymi świadczącymi usługi w zakresie sprzątnięcia, które obowiązywały do 31 sierpnia 2012 r. były: szczegółowe wykazy czynności wraz z częstotliwością ich wykonywania, plany sprzątanego obiektów. Umowami zlecono wykonywanie takich czynności jak np. sprzątanie pomieszczeń ogólnodostępnych, holów, korytarzy z częstotliwością dwa razy dziennie a na terenach dworców w Poznaniu trzy razy dziennie. Umowy obejmowały przykładowo następujące czynności: zbieranie pojedynczych śmieci raz dziennie, opróżnianie koszy znajdujących się wewnątrz i zewnątrz budynków raz dziennie. Zamiatanie terenów zewnętrznych w „technologii letniej” miało być wykonywane raz dziennie a na dworcach w Poznaniu trzy razy dziennie.

W umowach tych zapisano, że częstotliwość wykonywanych prac porządkowych powinna gwarantować właściwy stan sanitarny i estetyczny, być dostosowana do ilości podróżnych w danym okresie i pory roku. Wykonawcy zobowiązali się do świadczenia takiego poziomu usług, który nie będzie budził żadnych zastrzeżeń, zwłaszcza organów kontrolujących. Ponadto wykonawcy zobowiązani zostali do prowadzenia „Książki pracy”, zawierającej wszystkie informacje o wykonaniu poszczególnych czynności porządkowych. Zamawiający w umowach określił zasady odbierania wykonanych usług w każdym miesiącu. Protokół wraz ze szczegółowym wykazem wykonanych czynności miał być podpisany przez osobę upoważnioną przez zamawiającego oraz potwierdzony przez wykonawcę. Do wszystkich faktur wystawionych w okresie od czerwca do lipca 2012 r. załączono stosowne potwierdzenia wykonanych usług.

[Dowód: akta kontroli str. 283-520]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

*Opis stanu
faktycznego*

2.2 Nadzór zarządcy kolei nad kontrolowanymi jednostkami

W okresie od 1 stycznia 2011 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych (19 października 2012 r.), Rejon w zakresie utrzymania czystości i porządku dwukrotnie tj. w dniu 5 czerwca i 9 sierpnia 2012 r. był kontrolowany przez Wydział Kontroli i Audytu Wewnętrznego Oddziału Dworce Kolejowe w Warszawie. Kontrola w dniu 5 czerwca 2012 r. wykazała między innymi: konieczność czyszczenia chodników wokół budynku dworca, reklam zewnętrznych, drzwi wejściowych do budynku dworca, schodów zewnętrznych oraz usunięcia nieaktualnych znaków graficznych. RDK został zobowiązany do usunięcia nieprawidłowości i przesłania sprawozdania w dniu 8 czerwca 2012 r. Wykonanie prac w ramach estetyzacji budynku dworca kolejowego w Poznaniu Głównym na Euro 2012 zostało potwierdzone w protokole podpisanym przez wykonawcę i zarządcę. Tomasz Nowak Dyrektor RDK wyjaśnił, że w natłoku prac związanych z przygotowaniem do Euro 2012 raport w wersji papierowej nie został sporządzony. Natomiast Oddział Dworców Kolejowych w Warszawie został poinformowany o usunięciu nieprawidłowości podczas telekonferencji.

Kontrola przeprowadzona w dniu 9 sierpnia 2012 r. stwierdziła: zaśmiecone kwietniki przy wejściu na nowy dworzec, brudny chodnik przy starym budynku dworca, graffiti w przejściu podziemnym. Zarządca został zobowiązany do przesłania wyjaśnień w tej sprawie do dnia 10 sierpnia 2012 r. Wyjaśnienia w sprawie usunięcia nieprawidłowości zostały przesłane do Oddziału mailem dnia 10 sierpnia 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1078-1090]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

*Opis stanu
faktycznego*

2.3. Skargi dotyczące utrzymania obszarów przestrzeni publicznej i reakcje na nie

Stosownie do postanowień regulaminu organizacyjnego określonego uchwałą Nr 970 Zarządu PKP S.A. z dnia 21 grudnia 2010 r. do zakresu działania samodzielnego stanowiska pracy ds. ogólnoadministracyjnych należy prowadzenie rejestru skarg i wniosków oraz nadzór nad terminowością rozpatrywania i udzielania odpowiedzi na skargi i wnioski. W okresie objętym kontrolą na stanowisku tym zatrudniona była Marta Mazurek- Dębska.

[Dowód: akta kontroli str. 104]

Stosownie do pisma z dnia 14 marca 2006 r. Dyrektora ODK w Warszawie, dotyczących rozpatrywania skarg i wniosków, skargi nie wymagające zbierania dowodów, informacji lub wyjaśnień powinny być rozpatrzone i wyjaśnione niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie siedmiu dni. Skargi wymagające przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego, zgodnie z wymienionym pismem, powinny być załatwione najpóźniej w terminie jednego miesiąca. W przypadku braku możliwości załatwienia skargi ww. terminie należy niezwłocznie zawiadomić o tym skarżącego, podając przyczyny zwłoki i wskazać nowy termin rozpatrzenia skargi.

[Dowód: akta kontroli str. 252-253]

W zakresie utrzymania czystości i porządku na dworcach w 2011 r. złożono dwie skargi. Skargi dotyczyły złego stanu posadzki dworca w Kołobrzegu i braku ławek oraz brudnego dworca w Puszczykowie. W 2012 r. w zakresie działania RDK w Poznaniu złożono 10 skarg dotyczących utrzymania czystości i porządku. Składający skargi zgłaszali np. zastrzeżenia do stanu porządku na dworcu w Ostrzeszowie, Międzyzdrojach, Białogardzie, cztery skargi dotyczyły dworca w Szczecinie Dąbiu, braku posprzątania po zlikwidowanym stoisku w holu dworca Głównego w Poznaniu. Spośród 10 skarg cztery były anonimowe. Dwie rozpatrzono w terminie jednego i siedmiu dni. W celu wyjaśnienia założonych skarg przeprowadzono czynności wyjaśniające.

[Dowód: akta kontroli str. 254-282;961-963]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

Dwie skargi złożone w 2011 r. zostały rozpatrzone po terminie, o którym mowa w piśmie Dyrektora ODK w Warszawie z dnia 14 marca 2006 r. tj. skargi rozpatrzono w terminie 33 i 41 dni. Cztery skargi złożone w 2012 r. zostały rozpatrzone w terminie od czterech do 15 dni po terminie. Marta Mazurek – Dębska wyjaśniła, że sprawy wymagały przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego oraz dodała, że sprawy skarg prowadził osobiście dyrektor Tomasz Nowak, a do jej zakresu obowiązków należy koordynacja przepływu wyjaśnień, korespondencji, informowanie o konieczności udzielenia odpowiedzi przed terminem oraz

współredagowaniem pism udzielających odpowiedzi na skargi i wnioski. Ponadto Tomasz Nowak, dyrektor RDK w Poznaniu, złożył oświadczenie, że za wszelkie opóźnienia w udzielaniu odpowiedzi na skargi ponosi odpowiedzialność osobiście.

[Dowód: akta kontroli str. 254-282;961-963]

*Uwagi dotyczące
badanej działalności*

W ocenie NIK opracowanie jednolitych zasad przyjmowania i rozpatrywania skarg wpłynęłoby na terminowość rozpatrywania skarg klientów PKP w badanym obszarze.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Organizacja prac związanych z utrzymaniem terenów nieruchomości gruntowych oraz prawidłowość ich realizacji i rozliczeń

*Opis stanu
faktycznego*

3.1 Sposób organizacji prac

W umowach dotyczących utrzymania czystości i porządku na dworcach w Gnieźnie, Lesznie, Pile, Ostrowie Wlkp., Poznaniu i Koninie wymienionych w punkcie 2.1 niniejszego wystąpienia szczegółowo określono: zakres zleconych prac, częstotliwość ich wykonywania, zasady wypłaty wynagrodzenia, zobowiązania stron, zasady kontroli i odbioru usług oraz system kar umownych. Do umów załączono szczegółowe wykazy czynności, opisy obiektów i terenów przyległych wraz z mapami. Podstawą przyjęcia faktury i zapłaty należności za wykonane prace było protokolarne potwierdzenie realizacji usługi przez zamawiającego.

W wszystkich obowiązujących umowach dotyczących nieruchomości objętych kontrolą zamawiający zastrzegł sobie prawo nadzoru i kontroli wykonanych prac porządkowych oraz ustalono system kar umownych. Ponadto w przedmiotowych umowach postanowiono, że w każdym miesiącu zamawiający dokona odbioru usługi.

[Dowód: akta kontroli str. 238-520]

Spośród dworców objętych kontrolą w miejscowościach: Krzyżu Wlkp., Pile, Kaliszu, Ostrowie Wlkp., Lesznie, Gnieźnie, Lednogórze, Miłosławiu, Koninie i Poznaniu kontrole wykonywania prac porządkowych zostały przeprowadzone w Krzyżu Wlkp., Kaliszu, Ostrowie Wlkp., Miłosławiu, Koninie. W wyniku tych kontroli w dziewięciu przypadkach naliczono kary umowne w łącznej wysokości 1.714,32 zł oraz zleceniobiorca w zamian za naliczone kary w kwocie 836,81 zł wykonał dodatkowe prace polegające na usunięciu graffiti na około 10 m² o szacowanej wartości 1.500,00 zł.

Nie przedstawiono dokumentacji potwierdzającej wykonanie przez zarządców dworców kontroli prac zleconych w Pile w miesiącach styczeń i luty 2012 r.; w Gnieźnie w miesiącu styczniu, lutym i lipcu 2012 r. i w Poznaniu w marcu 2011 r. oraz od stycznia do marca 2012 r. Zarządcy dworców złożyli oświadczenia, z których wynika że kontrole wykonania zleconych prac (w wymienionych okresach) były przeprowadzane.

[Dowód: akta kontroli str.521-534]

Umowy o dwuletnim okresie obowiązywania dotyczące nieruchomości w Gnieźnie, Pile, Ostrowie Wlkp., Poznaniu Głównym i Koninie zawarto na podstawie postępowania przetargowego przeprowadzonego w 2010 r. Umowę dotyczącą dworca w Lesznie zawarto na podstawie zamówienia z wolnej ręki na okres czterech miesięcy do dnia 31 marca 2011 r. Prace porządkowe w Zintegrowanym Centrum Komunikacji w Poznaniu po oddaniu budynku do użytku, prowadzono na podstawie

umowy zawartej na okres trzech miesięcy tj. do dnia 28 sierpnia 2012 r. w trybie zapytania o cenę. Od stycznia 2011 r. prace polegające na utrzymaniu porządku i czystości na dworcach kolejowych prowadzono w oparciu o zamówienia z wolnej ręki udzielane na okres jednego miesiąca.

[Dowód: akta kontroli str. 283-520]

RDK w Poznaniu w 2011 r. w zakresie utrzymania czystości w przestrzeniach publicznych na wszystkich administrowanych dworcach udzielił 579 zamówień z wolnej ręki, o łącznej wartości 757.704,15 zł. W 2012 r. (do dnia 31 sierpnia) Rejon na utrzymanie czystości przestrzeni publicznych na wszystkich dworcach udzielił 167 zamówień z wolnej ręki o łącznej wartości 941.467,18 zł oraz jedno zamówienie w trybie zapytania o cenę o wartości 49.041,00 zł. Zauważyć należy, że Rejon w 2011 r. udzielił zamówień z wolnej ręki jednemu wykonawcy – Zakładowi Usługowym Zachód Sp. z o.o., o łącznej wartości 510.283,74 zł, co stanowiło 67% wszystkich zamówień. W 2012 r. (do dnia 31 sierpnia) Rejon udzielił Zakładowi Usługowym Zachód Sp. z o.o. zamówień z wolnej ręki o wartości 862.496,83 zł tj. 92% ogółu zamówień.

[Dowód: akta kontroli str. 537-557]

RDK w Poznaniu administruje 190 dworcami kolejowymi przejętymi z Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami od dnia 1 grudnia 2010 r. Do kwietnia 2011 r. w zakresie utrzymania czystości na dworcach kolejowych obowiązywały umowy zawarte z wykonawcami wyłonionymi w trybie przetargu nieograniczonego. Od maja 2011 r. utrzymanie czystości na dworcu był prowadzone na podstawie zamówień z wolnej ręki udzielanym dotychczasowym wykonawcom. Zarządcy grup dworców w dniach 11 lutego, 14 marca i 16 maja 2011 r. sporządzili protokoły konieczności zlecenia usług sprzątania i utrzymania czystości na dworcach kolejowych do czasu rozstrzygnięcia przetargu. Jedynym wykonawcą, który nie wyraził zgody na wykonywanie usługi sprzątania w cenie obowiązującej w poprzednich umowach były Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o., z którymi przeprowadzono negocjacje. Protokół z negocjacji sporządzono w dniu 11 kwietnia 2011 r.

RDK w Poznaniu podjął następujące czynności w celu przeprowadzenia postępowania w trybie przetargu nieograniczonego. Dnia 31 maja 2011 r. Tomasz Nowak Dyrektor Rejonu wystąpił do Oddziału Dworców Kolejowych w Warszawie o wyrażenie zgody na zaciągnięcie zobowiązania finansowego o wartości przekraczającej 50 tys. euro. Zgodę tę uzyskano w dniu 25 lipca 2011 r. Wniosek w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia złożono w Oddziale Dworców Kolejowych w dniu 28 maja 2011 r. Ogłoszenie o zamówieniu w trybie przetargu nieograniczonego na wykonywanie usług polegających na utrzymaniu czystości na dworcach kolejowych przekazano Urzędowi Oficjalnych Publikacji Wspólnot Europejskich w dniu 11 sierpnia 2011 r. Ogłoszenie zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (nr S 151-2011) dnia 13 sierpnia 2011 r. W celu umożliwienia składania ofert częściowych, w ogłoszeniu wyszczególniono 16 zadań, zgodnie z podziałem na 16 grup dworców. W odpowiedzi na ogłoszenie o zamówieniu wpłynęła trzy oferty, w tym jedna Zakładów Usługowych Zachód Sp. z o.o., dotycząca rejonów dworców znajdujących się na terenie województwa wielkopolskiego i dwie dotyczące rejonów dworców kolejowych znajdujących się na terenie województw lubuskiego i zachodniopomorskiego. Oferta Zakładów Usługowych Zachód Sp. z o.o. została odrzucona wskutek braku udzielenia wyjaśnień oferenta dotyczących rażąco niskiej ceny w stosunku do szacunkowej wartości przedmiotu zamówienia (art. 90 ust. 3 pzp). Zamówienie na realizację pięciu zadań (spośród 16 ogłoszonych), udzielono w trybie przetargu nieograniczonego jednemu wykonawcy – Zakładowi Usługowo Produkcyjno-Handlowym Pomorze Sp. z o.o. W pozostałym zakresie postępowanie

na 11 zadań dotyczących dworców zlokalizowanych na terenie województwa wielkopolskiego zostało unieważnione. Zawiadomienie o unieważnieniu postępowania zostało przekazane oferentom w dniu 9 grudnia 2011 r.

RDK w Poznaniu ponownie tj. w dniu 6 lutego 2012 r. zwrócił się do Oddziału Dworców Kolejowych w Warszawie o wyrażenie zgody na przeprowadzenie postępowania w trybie przetargu nieograniczonego. Jednakże zgody tej nie uzyskano z powodu niezgodności SIWZ z Księgą standardów utrzymania czystości dworców kolejowych (o której mowa w punkcie 2.1 niniejszego wystąpienia). Postępowanie przetargowe dotyczące tzw. „dużych dworców” zostało ogłoszone na oficjalnej stronie internetowej PKP S.A. w dniu 20 września 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 702-736; 965-1064]

RDK w dniu 24 marca 2011 r. zlecił wykonywanie usług polegających na obsłudze toalet i umywalni dla podróżnych w poszczególnych ośmiu grupach dworców działających na obszarze Rejonu:

- Poznańsko-Noteckiej, umowa nr DR4te-620-193/2011 o wartości 74.649,60 zł (brutto),
- Konińskiej, umowa nr DR4te-620-194/2011 o wartości 29.859,84 zł (brutto),
- Poznańskiej, umowa nr DR4te-620-195/2011 o wartości 59.719,68 zł (brutto),
- Zbąszynieckiej, umowa nr DR4te-620-196/2011 o wartości 29.859,84 zł (brutto),
- Gnieźnieńsko –Nowotomyskiej, umowa nr DR4te-620-197/20112011 o wartości 29.859,84 zł (brutto),
- Leszczyńskiej, umowa nr DR4te-620-198/2011 o wartości 34.318,08 zł (brutto),
- Ostrowskiej, umowa nr DR4te-620-199/2011 o wartości 27.993,60 zł (brutto),
- Jarocińskiej, umowa nr DR4te-620-200/2011 o wartości 42.923,52 zł (brutto).

Umowy te o łącznej wartości 319.852,80 zł (brutto), co stanowi około 30% ogółu wydatków Rejonu w 2011 r. na utrzymanie czystości na dworcach kolejowych, zostały zawarte z jednym wykonawcą - Zakłady Usługowe Zachód Sp. z o.o.

[Dowód: akta kontroli str. 537; 558-642]

*Ustalone
nieprawidłowości*

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zlecanie usług od maja 2011 r. w zakresie sprzątania na administrowanych dworcach kolejowych dokonywano w trybie zamówień z wolnej ręki pomimo braku przesłanek do zastosowania tego trybu wynikających z art. 67 pzp, co było niezgodne z art. 7 ust. 3 pzp. NIK zwraca uwagę na fakt, że po przejęciu w dniu 1 grudnia 2010 r. przez Rejon od Oddziału Gospodarowania Nieruchomościami w Poznaniu 190 obiektów, usługa sprzątania była wykonywana w oparciu o umowy, których termin upływał w dniu 30 kwietnia 2011 r. Natomiast Tomasz Nowak Dyrektor RDK w Poznaniu zwrócił się do Zarządu o wyrażenie zgody na zaciągnięcie zobowiązania finansowego w celu przeprowadzenia postępowania przetargowego, dopiero w dniu 31 maja 2011 r. tj. miesiąc po wygaśnięciu wszystkich umów i sześć miesięcy po przejęciu dworców w administrowanie. Konieczność udzielenia zamówienia z wolnej ręki zaistniała wskutek niewłaściwego planowania czasu przeprowadzenia postępowania przetargowego w trybie przetargu nieograniczonego. Wyjaśnienia Tomasza Nowaka Dyrektora RDK w Poznaniu, że udzielanie zamówień z wolnej ręki było podyktowane koniecznością utrzymania porządku, czystości i bezpieczeństwa higieniczno- sanitarnego na dworcach kolejowych, jest uzasadnieniem praktycznym a nie prawnym. W toku kontroli

Dyrektor nie przedstawił uzasadnienia prawnego zastosowania trybu zamówień z wolnej ręki.

[Dowód: akta kontroli str. 702-736; 746-960; 965-1064]

2. W przypadku zlecenia usług polegających na obsłudze toalet i umywalni dla podróżnych w grupie dworców Poznańsko- Noteckiej i Poznańskiej doszło do bezpodstawnego odstąpienia od zastosowania zasad i trybów przewidzianych w ustawie pzp. Zgodnie z art. 4 ust. 8 ustawy pzp nie stosuje się do zamówień których wartość nie przekracza wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14.000 euro. Według obowiązującego w 2011 r. rozporządzenia z dnia 23 grudnia 2009 r. w sprawie średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczenia wartości zamówień publicznych⁴ dla potrzeb ustalenia wartości zamówień średni kurs złotego w stosunku do euro wynosił 3,839 zł. Tym samym kwocie 14 tys. euro odpowiadało 53.746,00 zł. Wartość netto usług na obsługę toalet i umywalni dla podróżnych w grupie Poznańsko- Noteckiej i Poznańskiej, wynosiła odpowiednio 69.120,00 zł (18.004,68 euro) i 55.296,00 zł (14.403,75 euro). Dyrektor Rejonu Tomasz Nowak wyjaśniał, że umowy zawarto na tych samych warunkach cenowych z tym samym wykonawcą, wybranym w wyniku poprzednio przeprowadzonego postępowania w trybie zapytania o cenę i stanowiły kontynuację tych umów. NIK zwraca jednak uwagę na fakt, że termin przedstawionych do kontroli umów upłynął w dniu 31 marca 2010 r.

[Dowód: akta kontroli str. 537; 567-578, 1065-1068]

3. Dyrektor Rejonu Tomasz Nowak udzielił trzech zamówień z wolnej ręki, o łącznej wartości 31.445,88 zł brutto, niezgodnie z art. 142 pzp, ponieważ umowy zostały zawarte na czas nieoznaczony.

Dotyczyło to następujących umów:

- nr DR4td-620-226/2012 z dnia 1 czerwca 2012 r. o wartości 20.340,00 zł (do dnia 30 września 2012 r. wykonawca wystawił fakturę na kwotę 6.700,00 zł brutto),
- nr DR4tb-620-275/2012 z dnia 1 marca 2012 r. o wartości 6.240,12 zł brutto (do dnia 30 września wykonawca wystawił fakturę o wartości 3.760,13 zł brutto)
- DR4tb-620-368/2012 z dnia 2 lipca 2012 r. o wartości 4.865,76 zł brutto (do dnia 30 września wykonawca wystawił faktury na kwotę 1.216,44 zł brutto).

[Dowód: akta kontroli str. 643-693]

4. RDK nie kontrolował jakości wykonanych prac dotyczących utrzymania dworca w Lesznie - w lipcu 2011 r. i dworca w Lednogórze - w marcu, kwietniu, maju, lipcu i grudniu 2011 r. oraz styczniu, lutym, kwietniu, lipcu 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 521-534]

Tomasz Nowak Dyrektor RDK w Poznaniu brak powyższych kontroli wyjaśniał remontem budynku, okresem urlopowym oraz odejściem zarządcy na emeryturę.

[Dowód: akta kontroli str. 1065-1077]

3.2 Sposób rozliczenia rzeczowego i finansowego prac

Opis stanu faktycznego

Badaniem objęto sposób rozliczania rzeczowego i finansowego obowiązujących umów i zleceń z podmiotami świadczącymi usługi w zakresie utrzymania czystości i porządku przestrzeni publicznych na dworcach kolejowych w miesiącu lipcu 2012 r. tj. z Zakładami Usługowymi Zachód Sp. z o.o., firma Kuba Usługi brukarsko-betoniarско-grabarskie, MIX Usługi biurowe, Zakłady Usługowo- Produkcyjno-Handlowe Pomorze Sp. z o.o., Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. Zakres

⁴ Dz. U. Nr 224, poz. 1796

wykonanych prac przez ww. podmioty każdorazowo został potwierdzony w protokołach odbioru podpisanych przez zamawiającego i wykonawcę. Z treści tych protokołów, opisu faktur i przeprowadzonych w toku kontroli oględzin wynika, że prace zostały wykonane zgodnie z zakresem rzeczowym przedmiotowych umów.

[Dowód: akta kontroli str. 194-200; 737; 739-742]

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵, wnosi o:

1. Podjęcie działań polegających na zapewnieniu estetycznego wyglądu budynków.
2. Rozpatrywanie skarg w ustalonych w terminach.
3. Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających rzetelne planowanie, przygotowywanie i przeprowadzenie postępowań przetargowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia listopada 2012 r.

Kontroler
Klaudia Dziamska
inspektor kontroli państwowej

.....
podpis

.....
Podpis

⁵ Dz. U. z 2012 r. poz. 82 ze zm.

